

**BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN VAN DE
WATERREGULATOR BIJ DE
BEDRIJFSVERGELIJKING VLAAMSE
DRINKWATERBEDRIJVEN
FINANCIËN EN EFFICIËNTIE**

2012-1
31mei 2012

1. Situering

Op 29 mei 2012 publiceerde AquaFlanders de resultaten van de bedrijfsvergelijking Vlaamse drinkwaterbedrijven, financiën en efficiëntie. Dit in uitvoering van de in 2011 tussen de in Vlaanderen actieve watermaatschappijen en de WaterRegulator vastgelegde afspraken over de uitvoering van de prestatievergelijking.

In afwachting van de implementatie van het meerjarenplan voor procesvergelijkingen tussen 2012 en 2017, werd in 2011 de voor 2007 reeds door de sector uitgevoerde benchmark 'Financiën en Efficiëntie' herhaald met data die betrekking hebben op het jaar 2010.

In deze analyse nota zijn een aantal resultaten uit de bedrijfsvergelijking opgenomen. Vervolgens worden een aantal bevindingen en aanbevelingen geformuleerd.

2. Resultaten

- De benchmark geeft duidelijk weer dat de Vlaamse drinkwaterbedrijven divers zijn. Ze zijn divers naar grootte, maar ook naar afzetgebied (stedelijk vs. landelijk) of gebruikt water (oppervlaktewater vs. grondwater, ingekocht water vs. eigen water).
- In vergelijking met de vorige benchmark 'Efficiëntie & Financiën' werd voor de basisnoemer voor de ratio's overgestapt van het aantal aftakkingen naar het aantal wooneenheden. Dit blijkt een betere noemer om de maatschappijen te vergelijken omdat hierdoor verschillen tussen gebieden met veel appartementsbouw versus gebieden met weinig appartementsbouw beter vergelijkbaar worden. AWW blijft ook bij deze voorstelling wel een atypische maatschappij gezien de vele leveringen in bulk die de maatschappij realiseert.
- De totale omzet van de sector van de verkoop van ruw- en reinwater (excl. sanering) steeg tussen 2007 en 2010 met 10,5%. Vooral de omzetten van de grotere bedrijven stegen in deze periode. Een belangrijke verklaring voor de omzetstijging zijn de tariefstijgingen tijdens deze periode. De vastgestelde stijgingen van de drinkwaterprijs liggen in de lijn van de stijgingen die de WaterRegulator berekende. Verschillen zijn te verklaren door een verschillende aanpak.
- De hoeveelheid geleverd water tussen 2007 en 2010 daalde over de totale sector om zo'n 1,3%.
- Globaal gesproken wordt een kostenstijging vastgesteld tussen 2007 en 2010. Gemiddeld over de hele sector zijn de netto totale kosten per wooneenheid met ruim 3% gestegen of per geleverde m³ met zo'n 10%. Het rapport gaat dieper in op de ontwikkeling van de kosten per proces en per maatschappij. Inkoop van water blijkt duurder dan eigen productie.
- Tijdens de periode 2007-2010 is er een duidelijke stijgende trend in de investeringen merkbaar, van voor de totale sector iets meer dan € 80 mln. in 2007 naar meer dan € 140 mln. in 2010.
- Het verschil tussen de hoeveelheid water ingebracht in het distributienet en de verkochte hoeveelheid water resulteert in 2010 in ruim 15% niet geregistreerd verbruik. Hoewel het sectorgemiddelde niet veel veranderd is ten opzichte van 2009, waren er bij de individuele bedrijven wel significante verschuivingen.

3. Bevindingen en aanbevelingen

- In het rapport wordt het sectorgemiddelde vergeleken met het sectorgemiddelde van de voorgaande jaren. Voor iedere deelnemende maatschappij zijn enkel de gegevens voor 2010 opgenomen, zonder vergelijking met de gegevens per maatschappij voor 2007. De evolutie van de eigen positionering biedt naast het plaatsen van de eigen resultaten tot de resultaten uit het verleden perspectief aan elk van de maatschappijen om extra analyse uit te voeren. De WaterRegulator neemt aan dat iedere maatschappij op basis van de resultaten een eigen analyse maakt met een actieplan voor mogelijke verbeterpunten.
- Deze benchmark betrof een loutere herhaling van de in de voor de vorige uitvoering vastgelegde methodologie. De invulling van de definities door de maatschappijen gebeurde op dezelfde manier als bij de vorige vergelijking. Zo worden bijvoorbeeld de verkoopkosten voor drinkwaterproductie en -levering niet afgesplitst van de verkoopkosten voor de saneringsactiviteit. De WaterRegulator is van oordeel dat een verfijning en afstemming van de data nodig en mogelijk is.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de processen 'productie', 'toevoer en opslag' en 'distributie'. Enerzijds kan gesteld dat 'toevoer en opslag' tot het luik 'distributie' behoort, aangezien ook een toevoerleiding water distribueert van punt A naar punt B. Anderzijds kan gesteld dat 'toevoer en opslag' tot het luik 'productie' behoort, aangezien maatschappijen die meer water extern en dus buiten het eigen distributiegebied kopen over meer leidingen beschikken dan maatschappijen die meer water zelf produceren waarbij deze toevoerleidingen een kostenverzwarend element bij 'productie' zijn.
- De WaterRegulator wijst op het grote belang van duidelijke definiëring van aan te leveren gegevens waardoor vergelijkbaarheid doorheen de tijd kan gegarandeerd worden. Nu bleek dat bij het invullen van de aanleversjablonen bepaalde maatschappijen bepaalde definities anders interpreteerden dan andere maatschappijen. Noodzakelijke rechtzettingen achteraf kunnen vermeden worden door vooraf diepgaande afspraken over definiëring te maken. In de planning voor toekomstige procesvergelijkingen is een dergelijke voorafgaande grondige afstemming reeds voorzien.
De correctheid van de gebruikte data is een bepalende factor bij benchmarking. Dit aspect hangt samen met het gebruiken van goede definities voor de aan te leveren gegevens. Om data goed te kunnen vergelijken is het belangrijk dat er bij de aanlevering duidelijke afspraken gemaakt worden en dat voor het luik financiën en efficiëntie boekhoudkundige euvels weggewerkt worden.
- Het sectorgemiddelde weergegeven in het rapport is een rekenkundig gemiddelde over de deelnemers. Dit is geen gewogen gemiddelde voor Vlaanderen. De vergelijking met het rekenkundig gemiddelde is correct in de context van deze studie, waarbij de nadruk ligt op het vergelijken van de verschillende maatschappijen. Om een getrouw beeld over Vlaanderen van bepaalde aspecten (bijvoorbeeld prijs) te bepalen wordt beter gewerkt op basis van een gewogen gemiddelde. Deze werkwijze wordt door de WaterRegulator gebruikt in haar rapport 'Watermeter' bij de bespreking van de opvolging van de evolutie van de integrale waterfactuur.
- Zoals ook door de sector voorgesteld dient er in de toekomst duidelijk dieper ingegaan te worden op het aspect 'waterefficiëntie'. Dit luik verdient, ook vanuit ecologisch oogpunt, voldoende aandacht. Dit hangt verder ook samen met een globale aanpak van asset management waarbij grote verschillen zitten tussen de aanpak van de verschillende maatschappijen.

4. Conclusie

Het publiceren van de resultaten van deze prestatievergelijking draagt zeker bij tot een verhoging van de transparantie in de watersector. Het gemeenschappelijk uitvoeren van een benchmark door de watermaatschappijen toont ook aan dat de maatschappijen bereid zijn gegevens met mekaar te delen en elkaar aan te zetten tot efficiëntieverbeteringen. De WaterRegulator is dan ook tevreden met de door de maatschappijen geleverde inspanningen voor deze benchmark.

Binnen de zachte regulering die de WaterRegulator voorziet is het wel van belang dat de watermaatschappijen ook effectief aan de slag te gaan met de bekomen resultaten en niet louter hun prestaties vergelijken zonder meer. IWVA stelt in haar jaarverslag 2010 dat de vorige benchmark aanleiding gaf tot wijzigingen in het beleid. Bij andere maatschappijen is het eerder onduidelijk hoe er wordt omgegaan met de vaststellingen uit de benchmarkoefening. Verbeterd beleid implementeren is nochtans het uiteindelijke doel van benchmarking.

De toekomstige procesbenchmarks hebben betrekking op meer operationele processen (lekverliezen, debiteurenbeheer, ed.). Een goede voorafgaande studie met eenduidige definiëring bij de opstart van elk te benchmarken proces is essentieel om de processen eenduidig met elkaar te kunnen vergelijken. Bedoeling is ook de domeinspecialisten van deze processen van de watermaatschappijen samen te brengen waarbij na het benchmarken van elk proces operationele verbeteringen binnen elk van de maatschappijen doorgevoerd worden.